

METROPOL

Církev československá husitská si letos připomíná sto let od svého založení. Farářkou této denominace v Hrádku nad Nisou a Novém Boru je ThMgr. Hedvika Zimmermannová. Zároveň byla do začátku letošního roku třináct let ředitelkou Diakonie ČČSH. Co všechno dělá pro potřebné a jak vnímá postavení církvi v dnešní složité době, ptáme se...

Hedvika Zimmermannová: Nesmíme přestat žít

■ Proč jste si vybrala jako životní poslání právě farářské povolání?

Před studiem teologie jsem absolvovala sociálně-právní nastavbu, bylo to zajímavé studium, ale mně došlo, že pokud nedáte lidem smysl života a neukážete jim cestu, tak jakákoliv finanční podpora je pouze krátkodobé řešení. A to jsem ještě netušila, kolik různých rovin práce bude mé budoucí povolání obsahovat. A tak v běhu střídám funkci duchovního správce se sociálním poradenstvím, organizační kulturních akcí s organizováním oprav a rekonstrukcí i úklidem kostela. Moc ráda pracuji se seniory a radost mi přináší i svatební obřady.

■ Jak početná je vaše náboženská obec, jak velký máte okruh přátel a kdo vás při nelehké práci podporuje?

Mám dvě zcela rozdílné náboženské obce, ta první, která je velká územím a má své centrum v Hrádku nad Nisou, zahrnuje celý Šlukovský výběžek, druhá v Novém Boru naopak jen jedno město a jeho bezprostřední okolí. Čísla příslušníků náboženských obcí nejsou velká, stejně jako v celém pohraničí. Ale já, ani moji kolegové tady nejsme jen pro naše „ovečky“, ale pro každého, kdo naše služby potřebuje. Snažíme se pomáhat tam, kde je třeba. Mnoho aktivit, které děláme na faře pro veřejnost, si nedokážu představit bez podpory mých přátel, a to jak osobních, tak z mnoha spolků a sdružení i škol a domu dětí a samozřejmě bez podpory rodiny. Máme štěstí, že se můžeme spoléhat i na podporu od města a diecéze. Nestalo se mi, když jsem někoho požádala o pomoc, že by odmítl.

Žiji v Hrádku nad Nisou v samém srdci Trojzemí, to znamená, že vidím špičky kostela jak z německé Žitavy, tak polského Kopatzowa. A protože ani víra ani přátelství neznají překážku hranic, mám velkou podporu i od mých přátel za čarou. Mnoho jsme se navzájem od sebe naučili a našli úplně nové cesty.

■ Jaké je podle vašeho názoru postavení církvi ve společnosti? Na co by se měly soustředit?

Především bychom jako církve neměly čekat, až někdo přijde za námi, ale jít k těm, kteří nás potřebují. Vedle neodmyslitelné diakonické práce jsou nositeli tradic a morálních hodnot. Musíme však najít takový způsob komunikace, kterému porozumí současný moderní člověk. Zvěst o naději, o smyslu bytí, o zakotvenosti a lásce je důležitá pro každého, neodvisle od jeho věku nebo společenského postavení. Byla bych moc ráda, kdybychom dokázali lidem zprostředkovat pocit, že na nic v životě nejsou sami a že slova jako je víra, láska a naděje nejsou jen obyčejnými pojmy, ale můžou být obsahem a základem života každého z nás.

■ Vedení husitské diakonie jste převzala na popud církve v roce 2007, kdy se nalézala v hodně složité situaci. Do čeho jste se svými spolupracovnicemi tehdy pustili, kolik jich v současnosti je a kdo vám nejvíce pomáhá?

Husitskou diakonii jsem vedla 13 let do začátku tohoto roku, kdy jsem ze zdravotních důvodů odešla a vedu už jen jedno z jejích středisek. Jsem moc ráda, že se nám podařilo společně vybudovat střediska po celé republice, ať už je to mobilní hospic nebo klub pro děti s autismem. Střediska vznikají a zanikají podle potřeby v konkrétním místě, nyní jich máme 12. Vedle velkých středisek typu domova pro seniory máme i malé, kde se schází mládež a děti, anebo naopak senioři. Diakonie je neuvěřitelně živý organismus, přináší stále nové výzvy. Základem všeho jsou nadšení a obětaví lidé, kteří jsou ochotni za minimum peněz nebo jako dobrovolníci dát svůj čas a dovednosti těm, kteří si nedokážou sami pomoci. A právě na takové lidi jsme měli v diakonii štěstí. Samozřejmě by to nešlo bez podpory církve, měst, státu i finančním darům od firem a jednotlivců. Jsem ráda, že se nám podařilo pomáhat během živelných katastrof, ať už to byly povodně u nás nebo tsunami na Haiti. Byli jsme nositeli sbírky při obnově vyhořelého kostela v Mirovicích, ale nejvíce se mi do srdce vryly životní příběhy lidí, kterým jsme mohli pomoci nebo je doprovodit na poslední cestě.

■ Nejen oslavy stého výročí církve, ale řada připravených tradičních a možná i nových akcí pro veřejnost měla letos vypadat úplně jinak. Co všechno jste museli oželeť a kam jste napřeli síly?

Naplánované akce jsme sice zrušili, ale posuneme je do doby, kdy je bude možné zrealizovat. Nesmíme přestat žít a vše zahodit. Alespoň se o to více můžeme těšit. A neustálé přeorganizování nás mnohem víc sblížilo jak mezi sebou, tak třeba s hudebníky, které jsme na naše akce zvali. Nevzdáváme to, hledáme nové formy. Tak například již tradiční výstavu vánočních stromků, kdy zdobí stromky nejen děti ze školek a škol, ale i zástupci spolků z Čech, Polska i Německa, jsme naplánovali přesunout z kostela do ulic, stromky přiděláme k lampám. Sice přijdu o ten adventní les v kostele, ale určitě to bude krásné.

■ Jste žena, matka, tak trochu zpovědník. Kolik máte při vašem zábrě volného času a jak ho nejlépe trávíte?

V životě se mi prolíná mé povolání s tím, co dělám i ve „volném čase“. A když si opravdu potřebuji odpočinout, jdu na zahradu nebo vyrábím jedlé dárky pro přátele. Ráda se věnuji i léčivým bylinám a tradicím a zvykům a pomáhám tohle zapomenuté dědictví přiblížovat druhým.

■ V současné epidemiologické situaci je vítáno každé dobré srdce a ochotné ruce. Máte příležitost vyzvat další dobrovolníky ke konání dobrých skutků. Co jim vzkážete?

Mám takové životní motto: „Máme žít tak, aby po nás zůstala stopa v krajině a v srdcích lidí.“ Každý z nás se může rozhlédnout kolem sebe a začít malými krůčky. Určitě ve vašem okolí žije někdo, kdo potřebuje pomoci, ale ostýchá se o to říct. Najděte si to, co je vám blízké a vytrvejte, stojí to za to. Žádné materiální bohatství se nevyrovná pocitu, že kolem sebe máte lidi, kteří vás mají rádi a kterým na vás záleží, a kterým jste mohli pomoci na jejich životní cestě. Není to vždy jednoduché, ale stojí to za to. A kdo si v životě prožije větu „mám to, co jsem dal“, ten mi dá jistě za pravdu.

Připravila: L. Richterová, foto: Roman Sedláček

ThMgr. Hedvika Zimmermannová

Vystudovala gymnázium v Jablonci nad Nisou, sociálně-právní nastavbu a teologii v Praze, Berlíně a Mnichově. Od roku 1993 je farářkou Církve československé husitské v Hrádku nad Nisou a od roku 2020 i v Novém Boru, v letech 2007 – 2020 byla ředitelkou Husitské diakonie. Ta má pod sebou dvanáct středisek, která se věnují široké škále pomoci potřebným v sociální sféře od domácí hospicové péče a domovů pro seniory, přes pomoc handicapovaným až po volnočasová

zařízení pro děti a mládež i seniory. Podílí se velkou měrou na kulturní činnosti na Hrádecku i v celém regionu Trojzemí. Jedná se například o adventní cyklus Cesta za hvězdou, Evropskou pouť, setkání obyvatel tří zemí na přelomu roku nebo Festival umělecké tvorby osob s handicapem v polské Bogatyni. Za svoji neúnavnou a nelehkou práci se v roce 2017 stala Osobností Libereckého kraje v kategorii veřejná správa. Je matkou dospělé dcery Debory.

www.campdavidshop.cz

KAŽDÝ TÝDEN NOVÉ AKCE

ZZS bude mít šest nových sanit

Zdravotnická záchranná služba Libereckého kraje obdrží do konce října od svého zřizovatele šest nových sanitek za 25 186 000 korun. Poskytnutí příspěvku na nákup vozidel schválili na svém jednání členové rady kraje.

„Důvodů pro pořízení nových vozidel zdravotnické záchranné služby je hned několik. Zejména nám jde o ochranu zdraví občanů a reagujeme také na koronavirovou dobu, kdy je každé vozidlo navíc velkým přínosem. Na konci loňského roku jsme navíc museli řešit následky mimořádné události v Hamru na Jezeře, kde bylo z provozu vyřazeno hned několik sanitek. Jsem však rád, že se situace ve vozovém parku Zdravotnické záchranné služby Libereckého

kraje právě díky nákupu nových sanitek výrazně stabilizuje,“ uvedl náměstek hejtmána pro resort zdravotnictví Přemysl Sobotka. V současné době vyjíždí za svými pacienty denně po celém kraji 31 sanit. Zdravotníci v Jablonci nad Nisou, Liberci, České Lípě a Semilech dále disponují jedním záložním vozidlem. Dvě sanity navíc využívají záchranáři k odběrům vzorků při podezření na nákazu koronavirem. (od dop.)

Charitativní Oranžová kola vyšlapala přes 105 tisíc korun

Liberečtí, ale i návštěvníci Mezinárodního festivalu animovaných filmů (ANIFILM) mohli minutou šlapání na Oranžových kolech Nadace ČEZ – handbicích pomoci dvěma neziskovým organizacím - Sdružení Tulipán, z. s. a Výtvarnému centru Sněženska Smržovka. Celkem se vyšlapalo 105 050 korun!

Sdružení Tulipán, z. s. převzalo šek s částkou 52 402 korun. Získané prostředky použije na podporu chráněných dílen a zaměstnávání osob se zdravotním hendikepem. Druhá organizace Výtvarné centrum Sněženska Smržovka získané prostředky ve výši 52 648 korun použije na provoz centra i nákup výtvarných potřeb pro klienty. (od dop.)

Oranžové kolo v Liberci - duel osobností Marcela Mrskošová ze Sdružení Tulipán a Jiří Hladík z Výtvarného centra Sněženska.

Výsledky voleb v Libereckém kraji

V Libereckém kraji potřetí svou roli hejtmána obhájil Martin Půta se svými Starosty pro Liberecký kraj.

Půta, který je hejtmánem od roku 2012 navíc posílil svůj výsledek z roku 2016 o více než 6 procent. Druhé místo obsadilo hnutí ANO. Třetí nejsilnější stra-

nou se v kraji stali Piráti. Čtvrté místo připadlo ODS a nejmenší stranou v zastupitelstvu bude další čtyři roky SPD. V doplňovacích volbách do horní komo-

ry Parlamentu ČR obhájil post senátora za Českolipsko Jiří Vosecký za STAN a SLK. Vyhrál první kolo a ve druhém porazil Víta Vomáčku. (red.)

Investice do oprav a zateplení škol

Opravy výměníků, fasád, oken, podlah, střeš, hříšť či vybavení ve třídách nebo nové sociální zařízení, komíny a výtahy – to je výčet nejvýznamnější investic resortu školství, mládeže, tělovýchovy, sportu a zaměstnanosti od roku 2017.

Celková vynaložená částka na zlepšení kvality školských zařízení činí v letech 2017–2020 dohromady 255 367 000 korun, přičemž v následujícím roce kraj předpokládá investovat do této oblasti dalších zhruba 50 milionů. Investice se týkají 55 z celkových 58 příspěvkových organizací resortu školství, mládeže, tělovýchovy, sportu a zaměstnanosti. (od dop.)

Opravami a zateplením prošla i sklářská škola v Kamenickém Šenově.

Výjezdové základny pro zdravotníky

Mimořádný účelový investiční příspěvek na projektové dokumentace a zároveň vyhlášení výběrového řízení na zhotovitele nových výjezdových základen pro zdravotníky odsouhlasila Rada Libereckého kraje.

Ve Frýdlantu vznikne kromě toho také výukové a výcvikové středisko. Obě projektové dokumentace tam vyjdou na 5 milionů korun. Pro Jablonec nad Nisou činí částka 4 miliony, v případě Hrádku nad Nisou pak jeden milion korun. Součástí výjezdové základny ve Frýdlantu by mělo být i výukové a výcvikové středisko. „Na stavbu základen

plánujeme využít evropské dotace, především REACT-EU. Co se týká Frýdlantu, tam předpokládáme zbudovat novou výjezdovou základnu a výcvikové středisko v rámci projektu česko-polské spolupráce,“ dodal hejtmán Martin Půta. Cílem kraje je stavět nové moderní základny zdravotnické záchranné služby tak, aby se co nejvíce snížily dojezdové

časů sanit k pacientům. Z nové výjezdové základny již za nimi v krizových situacích míří například zdravotníci v Rokytnici nad Jizerou. V březnu letošního roku podepsal kraj se statutárním městem Liberec memorandum o výstavbě sídla Zdravotnické záchranné služby Libereckého kraje v ulici Kunratická. (od dop.)

Dali věcem druhou šanci

Další ročník charitativní sbírky Krajského úřadu Libereckého kraje, nazvané Dejte věcem druhou šanci, opět v pátek 9. října naplnil starším oblečením, hračkami a potřebami pro domácnost celou zasedací místnost v přízemí úřadu.

Sbírku jako pomoc sociálně slabým organizuje sociální odbor úřadu dvakrát ročně. Záštitu nad ní převzal náměstek pro sociální věci Pavel Svoboda (na snímku). Vedle staršího šatstva, které by jinak skončilo v popelnici, přinesli pracovníci úřadu také například již nepoužívané, ale funkční nádobí, batohy, deky a z hraček pro děti zejména plyšáky. Dohromady se ve sbírce sešlo 109 objemných pytlů. Ty putovaly

do Oblastní charity Liberec, která bude věci dále distribuovat sociálně slabým. Sbírkou organizuje sociální odbor KÚLK už několik let. Koná se vždy na jaře a na podzim, letos i za nouzového stavu. Není určená pro veřejnost. Odložené starší oblečení a další věci mohou do sbírky darovat pouze zaměstnanci úřadu. Každého půl roku si výtěžek odveze některá z charitativních organizací, které působí v Libereckém kraji. (od dop.)

Stovky středočeských mostů potřebují nejen opravy a rekonstrukce, ale i důležitou nestavební údržbu

Téměř 1850 mostů na silnicích II. a III. třídy mají své správě středočeskí silničáři. V posledních letech se v mnoha případech zlepšil jejich stavebně technický stav, některé mosty jsou dokonce nové. To ale není veškerá péče silničářů. Mosty potřebují pravidelnou nestavební údržbu. V čem spočívá?

„Je třeba pravidelně odstraňovat nálety dřevin v blízkosti mostních těles, nánosy zeminy a dalšího materiálu, kosit travní porosty, čistit římsy, odvodňovače a mnoho dalšího. Bez této činnosti by byly mosty jako celek nefunkční a docházelo by k jejich

rychlejšímu chátrání,“ řekl Miroslav Knopp, jeden z mostních techniků Krajské správy a údržby silnic Středočeského kraje.

Jen na jednorázovou nestavební údržbu, kterou je třeba opakovat, silničáři ve středních Čechách vynaloží téměř 20 milionů korun. V některých místech mohou nyní řidiči vidět dělníky, jak odstraňují nánosy zeminy a dalšího materiálu přímo z vozovky

na mostech. Drtivá většina činností nestavební údržby se však odehrává pod mosty.

„Práci nám komplikuje několik faktorů. Například při údržbě mostů nad dálnicemi musí pracovníci dbát zvýšené opa-

trnosti a zajistit, aby na dálnici nepadal odstraňovaný materiál. Podobně komplikovaná je údržba mostů nad elektrifikovanou železniční tratí, kde se pohybují v ochranném pásmu. Práci nám neusnadňuje ani současné počasí, kdy se vlivem vytrvalých dešťů zvedají hladiny vodních toků a pod mosty je práce velmi obtížná,“ vysvětlil Miroslav Dostál, vedoucí mostních techniků Krajské správy a údržby Středočeského kraje. Pro úplnost středočeskí silničáři uvádějí, že kromě desítek milionů korun na nestavební údržbu zahájili nebo již dokončili náročné opravy a rekonstrukce mostů nebo stavby nových za zhruba 1,5 miliardy korun.

DIAMO instaluje měřicí body

Státní podnik DIAMO provádí na Liberecku vrtné práce a instaluje měřicí body pro sledování vlivu činnosti polského hnědouhelného dolu Turów na českém příhraničí. Vznikne tak monitorovací síť, která zachytí budoucí vývoj deformací terénu. Projekt inicioval Krajský úřad Libereckého kraje.

„Celkový počet zřízených monitorovacích bodů bude 65, většina jich je na obecních pozemcích města Hrádek nad Nisou. Práce našich zkušených pracovníků přispěje k odbornému vyhodnocení přeshraničních vlivů dolu Turów,“ upřesnil ředitel státního podniku DIAMO Ludvík Kašpar. Před zahájením vrtných prací proběhlo zajištění veškerých vyjádření správců sítí a povolení vstupů na pozemky. Jde o oblast mezi obcí Oldřichov na Hranicích a Uhelnou s přesahem na východ. S ohledem na možnosti využití pozemků pro tento záměr, státní podnik zvolil liniový charakter monitorovacích bodů o přibližné délce 3,8 km. V obci Uhelná, která se nachází nejbližší k projektované oblasti rozšiřování dolu, bude vybudována podrobnější plošná síť bodů. Záměr vznikl v souvislosti s plánovaným rozšířením hnědouhelného dolu Turów v Polské republice. Vláda ČR uložila usnesením č. 93 ze dne 3. února 2020 státnímu podniku DIAMO realizovat reprezentativní měřicí síť poklesů terénu na českém území, která bude navazovat na polskou měřicí síť. Spolupráci inicioval Krajský úřad Libereckého kraje. (od dop.)

Kauza Turów pokračuje: Odhady českých nákladů

Liberecký kraj ve spolupráci se Severočeskou vodárenskou společností a Frýdlantskou vodárenskou společností provedl kalkulaci nákladů, které bude nezbytné vynaložit na opatření pro ochranu zdrojů pitné vody na českém území. Jejich dostatečnost je významně ohrožena vlivem těžby v polském hnědouhelném dole Turów. Podle současných odhadů se částka pohybuje okolo 1,5 miliardy korun. Ministerstvo životního prostředí má existenci škod a výši nákladů za povinnost nahlásit Evropské komisi a požadovat jejich náhradu.

Suma obsahuje dosud vynaložené náklady i částky na opatření, která se v tuto chvíli připravují. Na území obou vodárenských společností již nyní dochází k problémům se zásobováním domácností pitnou vodou. S ohledem na prodloužení těžby v dole Turów je nezbytné přijmout taková opatření, která umožní vodárnám poskytovat dodávky pitné vody i v případě dalšího zahloubení a přiblížení těžební jámy k českému území. „Severočeská vodárenská společnost připravuje projekty potřebných opatření a od státu očekává jejich financování,“ podotkl její generální ředitel Bronislav Špičák. Studie dopadů rozšíření těžby, inženýrsko-projektová činnost, jednání s obcemi-akcionáři a další aktivity severočeských vodohospodářů běží již dlouho, doplnil.

„Financování ze strany státu je zcela zásadní,“ konstatoval předseda představenstva Frýdlantské vodárenské společnosti Dan Ramzer. Sděлил také, že velkým problémem je délka přípravy a realizace jednotlivých opatření, kdy vše musí být hotovo dříve, než k možnému negativnímu vlivu na zdroje pitné vody dojde. V regionu jsou také stovky rodin, které v tuto chvíli nejsou připojené na vodovod a spoléhají se na své domovní studny, které jsou však u některých z nich již nyní vyschlé či je v nich jen několik centimetrů vysoká hladina vody. Také tyto domácnosti bude nezbytné napojit na vodovod, čímž dojde k ještě větší zátěži vodárenských zdrojů, které jsou již dnes s ohledem na dlouhodobou těžbu na hranici využitelnosti. Situaci značně komplikuje také klimatické sucho, které se na problémech se zabezpečováním dodávek vod také podílí.

„Bez vlivu dolu by v území docházelo nebo hrozilo klesání hladin vlivem sucha, nicméně za stavu hladin vyšších o mnoho metrů. Dosavadní snížení hladin vlivem sucha (zvláště od roku 2014) by tedy nevedlo k přímému dopadu na možnosti zásobování místních občanů pitnou vodou tak, jak je tomu nyní,“ dodal RNDr. Josef Datel, Ph.D. z Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka, který se vlivem dolu na české vodní útvary dlouhodobě zabývá. Připomněl, že vlivem těžby doposud došlo na českém území k poklesům hladin podzemních vod až o 64 metrů.

Některá opatření již jsou funkční, jiná se teprve připravují. Otázkou ale zůstává, kdo náklady na tato opatření uhradí. Část z nich čerpaly vodárny nebo Liberecký kraj z dotací Ministerstva životního prostředí nebo Ministerstva zemědělství, zbytek ale musely uhradit ze svého. V současné době nejsou žádné dotační programy vyřazeny. Postupovat by se ale mělo rychle, protože těžba se nejvíce přiblíží k České republice již v roce 2023. Vybudovat potřebné infrastruktury bude přitom trvat déle. „Doposud jsme na opatře-

ni vynaložili už několik milionů. Jsem rád, že se Česká republika nakonec postavila za kraj, obce a jejich obyvatele. Bohužel to vypadá, že Polsko s námi jednat nechce. Obce a vodárny odpovídají za dodávky pitné vody obyvatelům Liberecka a nemohou riskovat a začít jednat až ve chvíli, kdy voda do Polska odtече – navíc za situace, kdy Polsko odmítlo vytvořit pro takovou situaci krizový plán. Tuto finanční zátěž nemohou nést subjekty, které problém nezpůsobily, a ani čeští daňoví poplatníci. Náklady by podle mého názoru měl hradit ten, kdo situaci způsobil, tedy těžařská polská státní společnost. Kalkulaci jsme proto zaslali na Ministerstvo životního prostředí a vyzvali ho k uplatnění nákladů u Evropské komise. Zatím jsme reakci neobdrželi. Požádali jsme o ni do 12. října letošního roku,“ vysvětlil hejtman Martin Půta.

„Zákon o předcházení ekologické újmy stanovuje Ministerstvu životního prostředí povinnost oznámit Evropské komisi zjištění škody na životním prostředí, která má původ na území jiného státu. Ministerstvo životního prostředí má v takovém případě zároveň určit výši nákladů, které v souvislosti s touto škodou v České republice vznikly, a má požadovat jejich náhradu,“ dodala Petra Urbanová, právnička ze společnosti Frank Bold, jejichž služeb Liberecký kraj v problematice rozšiřování dolu Turów využívá.

Kalkulaci nákladů provedly vodárenské společnosti v návaznosti na usnesení Výboru pro životní prostředí Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky č. 132 z června letošního roku. V něm poslanci vyzvali Ministerstvo životního prostředí, aby ve spolupráci s Libereckým krajem vyčíslení vyhovilo do 30. září 2020. (od dop.)

Havarijní stav uzavřel most na silnici III. třídy u obce Brniště

Mimořádná prohlídka silničního mostu mezi Brništěm a Velkým Valtínovem odhalila vklonění jeho pravého křídla a opěr. Z tohoto důvodu je most uzavřen. Na železniční trati vedoucí pod ním je snížena rychlost na 30 km/hod. Kraj připravuje výběrové řízení na demolicí a výstavbu nového objektu.

„Museli jsme jednat rychle. Výsledky z mimořádné prohlídky nebyly dobré, a tak nám nezbyvalo než most uzavřít, abychom předešli nebezpečným situacím,“ uvedl Jan Sviták, náměstek hejtmána pro resort dopravy, investic a veřejných zakázek. Z hlediska bezpečnosti provozu bylo současně nařizováno snížení rychlosti vlaků nad železniční trati pod mostem na 30 km/h. V oblasti mostu jsou násypy i podloží velmi zvodnělé a pravé křídlo u mostní opěry je významně deformované.

„Stávající rychlost vlakových souprav na trati je tam velmi vysoká, dosahují až 80 kilometrů v hodině, a to, bohužel, neumožňuje v případě mimořádné situace žádnou možnost reakce ze strany strojvedoucího. Snížením rychlosti tak chceme předejít ještě většímu zhoršení stability mostu,“ dodal Sviták. Krajská správa silnic Libereckého kraje připravuje demolicí mos-

tu a výstavbu nového. Stav a provedení stávající konstrukce jsou z dlouhodobého hlediska neudržitelné – most je nevhodně založen, spodní stavba je v havarijním stavu a nosná konstrukce vykazují rovněž větší závady. „Smysluplná oprava, která zajistí požadovanou dlouhodobou životnost a bezpečnost, neexistuje,“ vysvětlil náměstek Jan Sviták. Objízdná trasa vede po silnici II. třídy číslo 270 z Jablonného v Podještědí přes Luhov do Brniště (viz mapa). (od dop.)

Na zimní údržbu jsou vyčleněny desítky milionů

Krajští radní schválili plán zimní údržby komunikací ve vlastnictví Libereckého kraje. Prostřednictvím společnosti Silnice LK a. s. kraj zajistí údržbu na 2 064 kilometrech silnic II. a III. třídy. Počítá se s náklady v řádech desítek milionů korun.

Chemicky bude ošetřeno celkem 821,5 kilometru silnic. Pískem se bude sypat na téměř 1 211 kilometrech a pluhovat na úsecích v délce 61,6 kilometru. „Rada Libereckého kraje již v září letošního roku schválila nařízení kraje, kterým se stanovují úseky silnic, na nichž se pro jejich malý dopravní význam nezajišťuje zimní údržba. Celková délka těchto úseků je 60 kilometrů,“ uvedl Jan Sviták, náměstek hejtmána pro resort dopravy, investic a veřejných zakázek. Oproti předcházejícím rokům budou cestáři nově udržovat úsek silnice číslo III/2608 od křižovatky se silnicí I/15 do obce Blíževdly. Kvůli změně otáčení vozidel zimní údržby se také mění délka neudržovaných úseků silnice III/25936 Dubá v místní části Nedvězí, silnice III/27323 Blatce v místní části Houska a silnice III/2718

Rynoltice v Polesí. Liberecký kraj má ve schváleném rozpočtu kraje na zajištění zimní údržby na období říjen–prosinec částku 45 milionů korun. V odsouhlaseném rozpočtovém výhledu na rok 2021 je pak částka 135 milionů korun. (od dop.)

D-Technic.com

Specialista na německé vozy

prodej vozů | servis | cardetailing | podadenská činnost

Stavby „pod našima nohama“ aneb Kam vodaři nevidí, tam pošlou robota

Určitě to potkalo každého z nás. Voda netekla, opakovaly se havárie, prováděly se opravy, z kohoutku tekla zakalená voda, byl špatný tlak, v okolí bydliště výkopy, stavební stroje, potrubí, k tomu dopravní omezení a objížďky. Severočeská vodárenská společnost (SVS) má u svých staveb ceduli a vzkazuje: Omlouváme se za dočasné komplikace. Je potřeba to opravit. A právě opravy starých a poruchových zařízení, rekonstrukce a stavba nových součástí vodohospodářské infrastruktury – to je hlavní práce společností skupiny Severočeská voda.

Kamerový vozík s motorem s navijákem osazený rotační a výkyvnou kamerovou hlavou

Kamerový vůz Renault Master s vestavbou Rausch

Kompletně vybavené pracoviště k provádění kamerových prohlídek a zpracování protokolů k dokumentaci poškozených míst

Příklady poškození stoky – prorostlé kořeny, praskliny, chybějící části stěn, dna, deformace, tvořící se kaverny, netěsnosti, koroze a degradace materiálu

Jen v tomto roce tak vodohospodáři investují do 159 nových staveb v deseti okresech severočeského regionu. K tomu je třeba připočítat 54 staveb přecházejících z roku předchozího. Rovněž je třeba zmínit i 145 drobných stavebně-strojních rekonstrukcí mimo rámec staveb zařazených do investičního plánu (např. doplnění zabezpečovacích systémů objektů, rekonstrukce elektroinstalace, výměna dílčích částí technologií typu čerpadla, dmychadla aj.).

Do vodohospodářského majetku na severu Čech tak v roce 2020 jde v rámci investic a oprav celkem 1,75 miliardy Kč.

Jak se vlastně místa k rekonstrukci vybírají? Vodohospodáři mají dobré informace o stáří vodovodní a kanalizační sítě, vycházejí také z zpracovaného systému hodnocení stavu majetku. Zároveň existuje plán financování obnovy majetku, který je v našem regionu mnohdy i přes masivní investice již za svou životností. Investiční akce probíhají v rámci stavební sezony postupně a jsou rozloženy rovnoměrně na celém území působnosti.

„SVS spravuje majetek v hodnotě přes sto miliard korun, kam patří především devět tisíc kilometrů vodovodního a čtyři tisíce kilometrů kanalizačního potrubí, 200 čistíren, 60 úpraven vody či tisícovka vodojemů. Při teoretické průměrné životnosti padesát let u těchto zařízení bychom ročně potřebovali investovat do obnovy dvě miliardy, abychom za tuto dobu byli schopni obnovit celou stávající infrastrukturu. S investicemi 1,75 miliardy se již blížíme této teoretické potřebě na obnovu. Daří se tak postupně zpomalovat stárnutí potřebné infrastruktury a zajišťovat její náležitou obnovu,“ upřesňuje mluvčí SVS Mario Böhme.

Co všechno předchází tomu, než vlastní stavební práce začnou?

Na začátku všeho je impuls. Ten přichází buď z vlastních podnětů správy a obnovy majetku SVS, či z provozu, nebo ze strany města či obce – akcionáře SVS, často i díky koordinaci s dalšími investičními akcemi v obci, ale také na základě podnětu ostatních správců sítí. Skupina Severočeská voda, kam kromě SVS patří také společnosti Severočeské vodovody a kanalizace (SČVK) a Severočeská servisní (SČS), pak zahájí proces, který má několik základních kroků.

První je zhodnocení stavu majetku. Třeba u vodovodů se sleduje celá řada kritérií, mezi která patří například celkový počet poruch s únikem vody, poškození potrubí (koroze, vnitřní usazeniny – tzv. inkrustace), stáří vodovodu, materiál a jeho životnost, obtížnost provádění oprav (uložení řadu, hloubka, uspořádání inženýrských sítí, přístupnost apod.).

U kanalizace se hodnotí zase zatápění objektů v blízkosti stoky, výrazný zápach, dutiny nebo propady na povrchu terénu v trase stok, projevy statického poškození (chybějící dno, deformace, protispády, viditelná zemina, praskliny), netěsnost (vtok balastních vod, úbytek odpadních vod ve stoce, průsaky, netěsnost hrdel, spojů, spár) a řada dalších kritérií.

K posouzení stavu jsou často klíčové podklady z kamerových prohlídek. Všimli jste si někdy u otevřených kanálů vozu s robotem a kamerou? Ke kamerovým prohlídkám jezdí vůz Renault Master s vestavbou Rausch. Pracovník má možnost ovládat kameru prostřednictvím řídicího

kufříku nebo přímo ve voze, který je vybaven LCD barevným monitorem a obrazovkou se vstupem z kamery, ovládacím pultem, klávesnicí a pákovým ovladačem. Software umožňuje zobrazení a ukládání dat s uvedením data, času, místa měření, včetně dalších údajů z kamery (např. sklon, výkyv, rotace, tlak), a tak může pracovník přímo v terénu vytvářet protokolu k dokumentaci poškozených míst.

Nejprve je třeba kanalizaci nejdříve vyčistit a po vyčištění stoky může proběhnout kamerová prohlídka. Severočeská servisní přistaví kamerový vůz ke vstupní šachtě, pomocí jeřábku je robot s kamerou spuštěn na hranu otevřené šachty. Ve voze je potřebné technické vybavení ke kompletaci údajů, pracovník zaznamená hloubku šachty, zapíše se identifikace místa prohlídky (lokalita, druh kanalizace, materiál, hloubka šachty, počáteční a koncová šachta a řada dalších údajů), následuje vlastní kamerová prohlídka s vyplněním sledovaných kritérií hodnocení. Po dokončení videozáznamu celé stoky zaměří diagnostici všechny vstupní šachty pomocí GPS a předají mapové podklady se zakreslenými změnami a videozáznam s protokoly.

Po doplnění všech podkladů projektoví pracovníci ze SČVK spolu s investičními specialisty SVS připraví dokumentaci, která prochází několikastupňovým schvalováním, a je-li třeba, také stavebním řízením. Přípravná stavba je pak zařazena do příslušného investičního plánu a následuje proces od výběru zhotovitele až po zahájení vlastní realizace stavby. Jedná se o poměrně složitý systém, jehož cílem je bezproblémové zásobování pitnou vodou a čištění odpadních vod pro desítku republiky.

SKUPINA
SEVEROČESKÁ VODA

Věra Kuberová: Politika byla jeho život

Paní Věra, vdova po náhle zesnulém Jaroslavu Kuberovi, předse-
dovi horní komory Parlamentu České republiky, převzala z rukou
jeho nástupce Miloše Vystrčila Stříbrnou pamětní medaili Sená-
tu in memoriam za mimořádnou politickou odvahu, přínos regio-
nální politiky a zásluhy o parlamentní diplomacii a také Řád přízni-
vých oblaků od prezidentky Tchaj-wanu Tsai Ingwen. Jak vzpomíná
na dlouholeté manželské soužití, jaký byl její Jára člověk a zná už
odpověď na jeho nečekaný skon...

■ **Před kolika lety jste se seznámili?**
Chodili jsme spolu do jedné základní
školy v Dubí a taky do Sokola, babič-
ka Kuberová byla totiž okresní náčelní-
cí, naše rodiny se scházely, a tak kon-
taky byly časté. Mně bylo deset, Járovi
jedenáct let. Počáteční škádlení pozdě-
ji přerostlo ve vzájemnou přitažlivost
a od 17 let už to byla láska.

■ **Kdy byla svatba a co jste si slíbili?**
Brali jsme se v pátek 13. září 1968
v Teplicích v zádech se sovětskými
okupačními tanky. Strašná doba. Slíbili
jsme si, že spolu zůstaneme v dobrém
i zlém, a tak to také bylo.

■ **Jaký byl Jaroslav člověk, manžel,
táta a dědeček?**

Od mládí veliký srandista, recesista a taky
provokatér, lákalo ho všechno, co bylo za-
kázané. To mu zůstalo i v dospělosti. Ro-
dina ale pro něj byla vším. S dětmi spor-
toval, vnoučata rozmazloval. Starší, dnes
už třiačtyřicetiletý Vojta, si dědu užil pod-
statně víc, než malá Miša, která se naro-
dila, když už byl plně zapojen do politiky.

■ **Jaké životní principy uplatňoval?
Kterých vlastností jste si na něm nej-
víc vážila?**

Navenek vystupoval velmi odvážně,
dokázal mluvit s každým, nikdy nesou-
dil názory bez důkladného promyšle-
ní. Když už se ale rozhodl, byl nekom-
promisní. Doma jsme se ovšem včetně
dětí na všem dohodli.

■ **Měla jste pochopení pro to, když se
počátkem devadesátých let rozhodl
vstoupit do nově se rodící politiky?**

My jsme vlastně politikou žili oba už dřív,
řadu věcí jsme doma tvořili společně
a naši rodiče někdy trnuli hrůzou, že nás
oba zavřou. Politika byla Jaroslavův život
a já jsem mu pomáhala, jak jen to šlo.

■ **Starostou a později primátorem Tep-
lic byl nepřetržitě od roku 1994, žez-
lo předal svému nástupci po komuná-
lních volbách v roce 2018. K tomu byl
senátorem a také krajským zastupite-
lem. Jak tohle vytížení vnímala rodina?**

Lidé se s ním rádi zastavovali na kus řeči,
dokázal velmi dobře komunikovat a argu-
mentovat, co dělá a proč. Vysvětlují si to
i tím, že mu v komunálních volbách šest-
krát po sobě dali svůj hlas. V roce 2018 už
na primátora nekandidoval, chtěl se na-
plno věnovat práci v Senátu. Myslím, že
svému nástupci předal město ve výbor-
né ekonomické kondici a bez dluhů. To
je v České republice ojedinělé. Zažili jsme
i některé humorné až neomalené chvílky,
když například jedna občanka po manže-
lovi chtěla, aby jí sehnal droždí, že to jako
primátor přece dokáže. Sehnal. Jiná paní
ho zase požádala, ať se postará o to, aby
zmizela voda z jejího sklepa. Postaral se.
Telefon měl zapnutý nonstop, takže brá-
val hovory i v noci. To byly ty momenty,
které voliči dokáží ocenit.

■ **Bytostný optimista, demokrat ka-
ždým coulem, milující pokrok a no-
vé technologie připravoval cestu
na Tchaj-wan přes rok, když byl ješ-
tě místopředsedou Senátu. Radil se
o tom s vámi?**

Ano, hovořili jsme o tom, koneckon-
ců měla jsem ho doprovázet. Když se
stal předsedou Senátu a ze svého zámě-
ru neustoupil, přišly výhrůžky z nejvyš-
ších kruhů, proti této cestě se tvrdě vyjá-
dřil jak prezident, tak i premiér, předs-
eda Poslanecké sněmovny i někteří mini-
stři. Jak už jsem uvedla, když měl něco
promyšlené a věřil, že je to správné, ne-
uhnul z cesty. Jsem proto moc ráda, že
na Tchaj-wan letos v srpnu odjel Miloš
Vystrčil s početným doprovodem i na-
vzdory různým doporučením a dokázal
tak, že jsme svěbytným a svéprávným
národem. Děkuji mu za nás oba.

■ **Sám se nezalekl žádných výhrů-
žek, ale chtěl maximálně chránit ro-
dinu. Kdy jste se o něho začala oprav-
du bát?**

V pátek 17. ledna jsme byli s manže-
lem pozváni na oslavu čínského Lu-
nárního roku. Cestou do Prahy ne-
mluvil, do auta mu volali, aby na-

Věra Kuberová a Miloš Vystrčil.

před přišel na soukromé setkání
s čínským velvyslancem. Byli tam sa-
mi, jen s tlumočnickem. Vrátil se asi
za půl hodiny. Na rautu jsme nic ne-
jedli ani nepili, v sobotu 18. ledna
vystoupil na kongresu ODS, v neděli
19. ledna jsme šli v Teplicích na oběd
k oslavě mých narozenin. Ani tehdy
nic nekonzumoval, bylo mu viditelně
špatně a mrzelo ho, že mi pokazil
sváteční den. To by bylo to nejmenší.
Dál už to znáte.

■ **Přišlo osudné pondělí 20. led-
na 2020, pak jste se několik měsíců
s dcerami marně snažily získat pitevn-
ní zprávu. Je vám už dnes jasné, co se
vlastně stalo?**

V pondělí ráno šel do své kanceláře,
volal mi, abych mu cestou do měs-
ta přinesla brýle, že je zapomněl do-
ma. Než jsem tam došla, už jsem vě-
děla, že je zle. Sekretářka volala, že
k němu musela volat záchranku a ta
že je s ním právě na cestě do Ústí...
Co se doopravdy stalo, už se asi nedo-
zvíme. Tělo mého manžela bylo zpo-
plněno, toxikologie provedena neby-
la a po třech měsících jsme se s dce-
rami v pitevní zprávě dočetly, že příči-
nou úmrtí byl infarkt.

■ **Odmítla jste za něj přijmout stát-
ní vyznamenání, které mu chtěl letos
na podzim udělit prezident republiky
Miloš Zeman. Proč?**

Ještě dřív než z Hradu jsem se to do-
zvěděla od novinářů, kterým jsem řek-
la rovnou, že za ne zcela objasněných
okolností nemám zájem. Prezidentská
kancelář mne sice přemlouvala, ale
v tomto jsem byla neoblomná. Ony ty
dopisy byly dva – jeden z čínského ve-
l-vyslanectví, druhý z Hradu. Našly jsme
je s děvčaty v manželově aktovce, kde
je před námi ukrýval, dlouho po uve-
dených smutných událostech.

■ **S Jaroslavem jste v září 2018 oslavili
zlatou svatbu. Dobře tedy víte, jak
důležité je pro vytižené vrcholové
politiky rodinné zázemí. Máte nějaké
doporučení pro manžely/ky či partne-
ry/ky stávajících politiků?**
Snad aby byli k sobě velmi tolerantní,
vážili si jeden druhého, měli k sobě
úctu a nikdy se nehádali kvůli zbyteč-
nostem. Alespoň u nás v rodině to
tak chodilo.

Připravila: L. Richterová, foto: Kancelář
Senátu PČR a soukromý rodinný archiv

Jaroslav Kubera

Narodil se 16. února 1947 v Lou-
nech. Pravicový, velmi pracovitý
politik, od listopadu 2018 do úmr-
tí v lednu 2020 předseda Sená-
tu Parlamentu České republi-
ky, tedy druhý nejvyšší ústav-
ní činitel. V horní komoře tak na-
vázal na předchozí působení
ve funkcích místopředsedy Sená-
tu a předsedy Ústavně-právního
výboru. Senátorem za obvod č. 32
– Teplice byl poprvé zvolen v roce
2000. Mezi lety 1994 až 2018 stál
v barvách ODS nepřetržitě v čele
města Teplice, nejprve jako sta-
rosta, od roku 2001 jako primá-
tor. Jako politik vystupoval velmi
často, rozhovor na jakémkoliv té-
ma zástupcům sdělovacích pro-
středků nikdy neodmítl. Mediální
pozornost získával i žertovný-
mi, někdy až kontroverzními vý-
roky, pro něž býval řazen mezi
nejzajímavější členy Parlamentu.
Patřil k náruživým kuřákům (s vý-
jimkou domova), zároveň aktiv-
ně sportoval, oblíbil si především
tenis a sjezdové lyžování. V roce
2017 ztvárnil roli Edvarda Bene-
še ve filmu „Toman“. Za svoji čin-
nost se stal Osobností roku 2019
Ústeckého kraje. S manželkou
Věrou byl ženatý 52 let, spolu vy-
chovali dvě dcery. Jeho charakte-
ristickým sloganem byl pozdrav:
„Usmívej se, jsi v Teplicích“.

Pokud nějaký politik zapomene mít nadhled a bude se brát moc vážně, měl by
si na tuhle lavičku na chvíli sednout. Je to totiž lavička Jaroslava Kubery, kterou
14. října 2020 v Senátu odhalili Věra Kuberová a Miloš Vystrčil. Nezapomínáme,
odkaz Jaroslava Kubery žije dál! Lavička byla zakoupena z osobních prostředků
senátorů, navrhl ji architekt Josef Pleskot.

Stříbrná pamětní medaile Senátu, udělena Jaroslavu Kuberovi in memoriam za
mimořádnou politickou odvahu, přínos regionální politiky a parlamentní diplomacii.

Řád příznivých oblaků udělila Jaroslavu Kuberovi in memoriam prezidentka
Tchaj-wanu Tsai Ingwen.

Novinky z Inovačního centra Ústeckého kraje

Funguje na nové adrese

Tou první je přestěhování instituce do nového sídla s výbornou dostupností. Koncem září letošního roku se přestěhovalo do rekonstruovaných prostor budovy bývalých Pozemních staveb ve Velké Hradební ulici v Ústí nad Labem. Pod názvem ICUK Space je bude sdílet s dalšími organizacemi na podporu podnikání a inovací. „ICUK má za sebou téměř pět let fungování. Pořádilo se nám rozběhnout nové rozvojové projekty i programy. Nastal čas posunout jeho činnost na další úroveň. Osobně vnímám podporu inovací, moderních technologií a rozvojovou činnost Inovačního centra Ústeckého kraje jako prioritu. ICUK nabídne v nových prostorách zase něco navíc,“ říká první náměstek hejtmána Martin Klika, který má za kraj činnost ICUK poslední dva roky v gesci a o získání nových reprezentativních prostor se zásadním způsobem zasadil.

Inovačně-podnikatelský Czechpoint

Na novém místě nebude ICUK sám. Jeho služby doplní organizace, které se podporou obchodu, podnikání a inovací zabývají také. Společně s ICUK se na stejnou adresu stěhují rovněž agentura CzechInvest, Agentura pro podnikání a inovace, regionální zastoupení Technologické agentury ČR a organizace CzechTrade. „Smyslem bylo shrnout služby podobného ražení pod jednu střechu, vytvořit takový inovačně-podnikatelský czechpoint, který podnikatelům umožní vyřídit vše najednou a získat komplexní služby. Spolu s profesionálním jednáním a expertizou to bereme jako nový prototyp krajských služeb, jak je

Nové prostory najdete ve Velké Hradební ulici 2800 v Ústí nad Labem.

vidíme my,“ doplňuje ředitel ICUK Martin Mata, který loni s myšlenkou přestěhování přišel a s týmem začal realizovat.

Zázemí pro projekty chytré mobility

Nové větší prostory plánuje ICUK využít také pro již rozběhnuté či startující rozvojové projekty. Jedním z nich

je tvorba jednoho z center národního Mobility Innovation Hubu, který by ve spolupráci s agenturou CzechInvest měl vzniknout právě v Ústí nad Labem. V první fázi půjde o akcelerační program a odbornou platformu pro firmy a projekty v oblasti chytré mobility, kterým poskytne zázemí včetně možnosti nasazení a expertní know-how. „V Ústí jsme rozvinuli spolupráci

UJEP a firmy Valeo pro vývoj bezpečnostních řídicích systémů, v němž nyní pokračuje Fakulta dopravní ČVUT. Zároveň v koordinaci s městem a dalšími partnery začínáme na Severní Terasě rozvíjet pilotní chytroú zónu U Smart Zone, jejíž součástí bude též testovací okruh pro autonomní systémy řízení a další smart technologie. To jsou dílčí projekty, na které naváže a bude rozví-

jet i pro další výzkumné i firemní partnery právě Mobility Innovation Hub. Start plánujeme na příští rok,“ prozrazuje Petr Achs, který se projekty chytré mobility v ICUK zabývá.

Start ve znamení nových technologií

ICUK je jedním z iniciátorů memoranda k vodíku, a tak při slavnostním otevření nemohla chybět společnost Devinn, která poprvé veřejně odprezentovala svůj mobilní vodíkový zdroj čisté energie H2Base. Brněnskou společnost Roboauto ICUK propojil s lovíčickou firmou TPCI, a tak mohly představit svůj společný projekt dálkově řízeného průmyslového elektrovozítka. Se společností Vodafone zase ICUK chystá projekty v pilotním spuštění 5G sítě v Ústí nad Labem, i proto operátor demonstroval možnosti vysokorychlostní sítě např. při přenosu obrazu z 8k kamery. Využití virtuální reality pro bezpečnost práce v podnicích ukázala společnost VirtualLab a řešení pro průmyslovou automatizaci vystavila společnost Festo. Při vstupu si návštěvníci mohli vyzkoušet elektronickou recepční od společnosti M2C, kterou ICUK v nové budově otestuje, a bezpečnost z pohledu aktuální hygienické situace zabezpečovala dezinfekční brána ústeckého startupu VDED. Navigaci v budově zajišťovala humanoidní robotka Rubby Pepper, kterou ICUK využívá ve výzkumně-vzdělávacím projektu. (od dop.)

Nové služby inovačního centra je možné si prohlédnout na webu space.icuk.cz

Jak funguje elektronická recepční.

Telemetricky ovládané elektrické vozítko.

Ředitel ICUK Martin Mata, v pozadí 1. náměstek hejtmána Martin Klika.

guarana — kotvičnick — tomka — pomerančovník

VYDRŽÍTE DÉÉÉÉÉ

STIMULUJE
DÉLE
UNIKÁTNÍ
SLOŽENÍ

unikátní nápoj
z přírodních surovin
WWW.KAMIKAZEDRINK.CZ

synephrin — saponiny — kofein — vitaminy — chilli

Hokejové legendy razily v mincovně své portréty do zlata a stříbra

Ve čtvrtek 8. října přijeli do jablonecké České mincovny dva významní sportovci, zlatý a stříbrný olympionik. Jsou posledními ze skupiny 14 hokejistů, kterým mincovna věnovala cyklus zlatých a stříbrných mincí. Osobně si v doprovodu vedení společnosti oba vyrazili mince ze stříbra.

Poslední dvě mince z cyklu Legendy československého hokeje jsou tentokrát věnovány Jiřímu Holečkovi a Martinu Ručinskému. Tento cyklus není jen oslavou jediného úspěchu a vzpomínkou na zlaté hochy z Nagana – po bok olympioniků se řadí jejich slavní předchůdci, kteří kouzlili s hokejkou v 60. a 70. letech a rovněž šířili dobré jméno československého sportu po celém světě. V celém cyklu jsou už zastoupeni: Ivan Hlinka, Milan Nový, Dominik Hašek, Vladimír Martinec, Jaroslav Pouzar, Jiří Šlégr, Vladimír Růžička, Pavel Patera, František Pospíšil, Jan Suchý, David Moravec, Jaromír Jágr. Předposlední zlatá a stříbrná mince České mincovny z cyklu Legendy československého hokeje je věnována Jiřímu Holečkovi. Česká mincovna emituje minci v počtu 500 kusů ve stříbrě o průměru 40 mm s váhou 29 gramů, a také 200 kusů s váhou čtvrt trojské

unce ryzího zlata, obě v kvalitě prof. Autorem je Mgr. Petr Horák. Na reverzní stranu mince umístil medailér Mgr. Petr Horák dobový portrét brankáře, který doplnil jeho jménem, číslem reprezentačního dresu a největšími úspěchy. Kompozici reverzu dotváří charakteristická laminátová maska gólmána.

Cyklus Legendy československého hokeje se loučí a posledním „zlatým hochem“ z Nagana, kterému vzdává hold zlatá a stříbrná mince České mincovny, je Martin Ručinský. Česká mincovna emituje minci v počtu 500 kusů ve stříbrě o průměru 40 mm s váhou 29 gramů, a také 200 kusů s váhou čtvrt trojské unce ryzího zlata, obě v kvalitě prof. Akademický sochař Zbyněk Fojtů umístil na reverzní stranu mince charakteristický portrét Martina Ručinského z doby triumfu v Naganu. „Pokud je člověk vyražený na minci, tak je zřejmé, že

Hokejové legendy zleva Jiří Holeček, Martin Ručinský a obchodní ředitel České mincovny Aleš Brix.

asi něco dělal v životě dobře a je to celoživotní ocenění toho, co hokeji dal,“ uvedl na slavnostní razbě zlatý olympionik s tím, že se mu velmi dobře spolupracovalo i s autorem návrhu, kdy si vybral ze tří předložených. V průběhu dlouholeté kariéry v NHL pomohl Mar-

tin Ručinský k úspěchu sedmi týmům. „Završili jsme sportovní cyklus věnovaný legendám hokeje. Byla to pro nás velmi krásná práce s řadou emotivních setkání s jednotlivými aktéry,“ uzavřel slavnostní razbu obchodní ředitel České mincovny Aleš Brix. „Sportovci jsou ale

pro Českou mincovnu velkým tématem a v budoucnu je rozhodně nevynecháme. Koho a jaký sport připravujeme však v tomto momentě nemůžeme zveřejnit a pro sběratele si to necháme jako převapení,“ doplnila Lenka Klimentová, mluvčí České mincovny. (od dop.)

Šikovné ruce mistrů rukodělné výroby v Libereckém kraji

Rozmanitá rukodělná řemesla mají v Libereckém kraji dlouhou historii. A žijí i v současnosti. Dnes vám nabízíme ukázky tří mistrů svého oboru.

Brusič drahokamů navazuje na odkaz středověkých mistrů

Až do středověku spadají první zmínky o zpracování drahých kamenů. Řemeslo se udrželo dodnes a o výrobky zdobené pestrobarevnými drahokamy je stále zájem. Řada brusičů tak stále nese odkaz jejich dávných předchůdců a snaží se řemeslo zachovat i pro další generace.

Během staletí se hlavním českým centrem broušení drahokamů stalo Turnovsko. Mezi brusiče, kteří navazují na dlouhou tradici zpracování drahých kamenů v tomto regionu, patří další mistr tradiční rukodělné výroby Libereckého kraje – Petr Šťastný. V roce 1991 si založil vlastní brusičskou dílnu, kde pracuje převážně s přírodními materiály a vytváří klasické i vlastní výbrusy šperkových kamenů, které se vyznačují zajímavými tvary, vysokým leskem a často i zvláštními optickými efekty. Ve své práci využívá nejnovější poznatky z různých oborů a bohaté vlastní zkušenosti; spolupracuje s řadou známých šperkařů a restaurátorů.

Prsten s topasem se objevil již v hrobě českého krále Přemysla Otakara I. V době vlády Přemyslů se totiž rozvíjel obchod s Arábií, kde již broušení kamenů znali, a tak lze předpokládat, že prsten pochází právě odtud. Za vlády Rudolfa II. objevili postup, kdy se spodní plochy broušených kamenů pokrývaly tenkou stříbrnou folií, kámen pak vmáčklí do vosku, kterým se vyplnilo kovové lůžko s drápkou. Drápky zajistili tak, aby kámen nevypadl. V dobách husitské a třicetileté války se na vývoji řemesla nic nezměnilo až do roku 1660, kdy se zrodil výbrus zvaný trojřadý briliant. Broušené diamanty ve tvaru briliantů v té době nosili jen králové jako jeden z dokladů svého postavení. Technologie broušení se pak

z diamantů přenesla na rubíny, safíry, smaragdy, spinely a jiné barevné drahé kameny. Ve středověku se broušení drahokamů přeneslo z Prahy na Turnovsko, které se v tomto oboru stalo světovým pojmem. Zájem o broušené drahé kameny ale celosvětově vzrůstal takovou měrou, že brusiči nestačili brousit přírodní kameny dostatečným tempem, aby pokryli poptávku. Proto se zhruba od 18. století k broušení začalo používat také sklo. (od dop.)

Lidové řezbářství

Řezání, frézování, vrtání, spojování, měření. Tyto činnosti se pojí s řezbářstvím, řemeslem, které má celou řadu podob.

Jednou z nich je například výroba dřevěných šperků. Také v tomto oboru má Liberecký kraj své nositele titulu Mistr tradiční rukodělné výroby. Jsou jimi Josef Mrňák a Václav Plechatý. Liberecký řezbář Václav Plechatý (na snímku) se věnuje tvorbě dřevěných plastik a reliéfů. Své práce vystavuje na samostatných i skupinových výstavách od roku 1971 a mohli si je prohlédnout lidé ve více než dvaceti zemích světa. Za své dřevěné plastiky získal řadu českých i zahraničních cen. Jeho první plastiky byly kovové, experimentoval také v dalších výtvarných oborech, pokoušel se o intarzie a grafiku, až dospěl k práci se dřevem. Ve své tvorbě navázal Václav Plechatý na práci svého dědečka, tesařského mistra, který se práci se dřevem věnoval celý život a otce, profesí projektanta, který se řezbářství věnoval v dílně svého otce ve volném čase. Práce Václava Plechatého jsou ovlivněny tradičním lidovým řezbářstvím i styly přírodních národů – mají výrazné oči, zjednodušené ruce a nohy. Inspiraci nachází umělec

zejména ve stylu afrických černochů a amerických Indiánů, u kterých ho fascinuje jednoduchost a dokonalost postav a mistrná stylizace. Od 80. let se věnuje také grafice, vytváří linoryty, používá i suchou jehlu, případně mezzotintu, lept nebo kombinované techniky. K výrazným počínům Václava Plechatého patří realizace sochařské výzdoby třetího mechanického orloje v Kryštofově Údolí u Liberce. (od dop.)

Mistryně perníkářka zvládne zvíře i husara na koni

Oblíbenou pochoutkou dětí i dospělých je po celá staletí perník. Původně luxusní pochoutka se stala postupem času běžně dostupnou a není snad člověka, který by perník nikdy neochutnal. Kromě průmyslové produkce se jeho výrobě věnují i drobní řemeslníci.

V Libereckém kraji se tvorbě této pochoutky věnuje nositelka titulu Mistryně tradiční rukodělné výroby Jiřina Růtová, která pochází z Janova Dolu v Podještědí. Mezi tvůrce folklorního pečiva vyniká originálními nápady, velmi chutným a trvanlivým perníkem i jeho vkusným a neotřelým zdobením. Jako

perníkářka pracuje s pravým včelařským perníkem. Tento druh jí vyhovuje především v tom, že nemusí zrát do druhého dne, ale může se péct v podstatě bezprostředně po zpracování těsta a lehkém vykynutí. Její výrobky mají různou podobu – od zvířat až

po různé moderní motivy. Dokáže i precizně a s přihlídnutím ke skutečné podobě výzbroje a uniformy ozdobit perníkovou figurku husara na koni. Originální perníkářský rukopis Jiřiny Růtové obdivují ročně tisíce návštěvníků historických jarmarků a trhů tradičního řemesla po celé České republice. V její tvorbě se odráží místní, podještědské, i rodinné tradice; respekt k odkazu lokálních lidových zvyklostí je pro celou její činnost charakteristický – peče také tradiční pečivo, zdobí kraslice a vystupuje ve folklorním souboru Horačky. Svou aktivitou se po léta všestranně zasazuje o zachování a prezentaci řady projevů tradiční lidové kultury v Libereckém kraji. (od dop.)

Krajinou sklářů provede doktor Kittel

Příjemný výlet, na němž se lze dozvědět, jak vypadá mačkárna a jak se vyráběly skleněné korálky, lze podniknout na pomezí Českého ráje a Jizerských hor. Symbolickým průvodcem budiž legendární jizerskohorský ranhojič Jan Josef Anton Eleazar Kittel.

Poznávací okruh začíná v obci Pěnčín, která své jméno získala v době, kdy zde ptáčníci chytali zpěvné ptactvo – pěnice a čížky. Ptáčnický v pozdější době nahradili skláři a k vidění je zde do dnes řada takzvaných mačkáren neboli driket, což jsou malá stavení s dvěma komíny, kde se v dřívějších dobách ze skleněných tyčí vymáčkávaly korálky a knoflíky.

„Dnes se dobrý mačkář hledá velice těžko, ale bývalo to řemeslo, kterým se na Jablonecku zabývaly doslova celé rodiny,“ uvedla Květa Vinklátová, radní pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje.

Po cyklotrase č. 4249 pokračuje trasa směrem na Krásnou. A krásně tu

TIPY NA VÝLET

opravdu je, mají zde malebný kostel sv. Josefa, faru, studánku, naučnou stezku a také Kittelův dům s muzeem. Tato nedávno opravená stavba, zvaná také Burk, je opředená legendami, stejně jako život jejího někdejšího majitele, léčitele Jana Josefa Antona Eleazara Kittela. V nově zrekonstruovaném roubeném stavení je možné nahlédnout pod pokličku jeho lektvarům a léčebným metodám, nakouknout do unikátní černé kuchyně a projít se bylinkovou zahrádkou.

Z Krásné vede cesta po modré značce a duch tajemného doktora Kittela je stále přítomen. Připomínají ho Čerto-

vy kameny, místo, kde se Kittel údajně upsal dáblu, pramen Žernovniku, odkud prý pocházela kostra neznámého vojáka, kterou měl doktor ve své pitevně, a vrchol Černé studnice s rozhlednou. Po červeně značené trase Hřebeňovky se dojde až na rozcestí Berany, odtud pak pořád z kopce zpátky do Pěnčína.

Kittelovsko se dá objevovat buď pěšky anebo prostřednictvím okružní jízdy výletním vláčkem. Vyjíždí z Farmy Pěnčín, kde mohou zájemci ochutnat místní kozi sýr a vyrobit si skleněný náramek na památku. Trasa v délce 11,9 kilometru je vhodná pro rodiny s malými dětmi, rodiny s většími dětmi, zvědavé turisty i aktivní seniory.

Po stopách Mnichovské průrvy

Jako kulisu k pohádkovému filmu Nesmrtelná teta si filmaři vybrali Mnichovskou průrvu. Jedná se o uměle vytvořený kanál, který slouží jako propust jednoho z napájení Novozámeckého rybníka z Bobřího potoka nacházejícího se v katastru obce Zahradky u České Lípy.

Vpust do dřve několikanasobně většího rybníka zajišťovala hradidla. Přes průrvu po vrcholu skal byl v 18. století vybudován klenutý most, po němž dnes vede silnice I/9 od České Lípy do Doks, případně dále do Prahy přes křižovatku v Jestřebí. Ze silničního mostku se dá po kamenných schodech sestoupit k malé skalní místnosti, která byla v minulosti využívána jako přístaviště loděk. V roce 1933 byl Novozámecký rybník vyhlášen národní přírodní rezervací na ploše 348 hektarů. Předmětem ochrany jsou význačná mokřadní společenstva a stanoviště pro téměř 200 druhů ptáků. Rezervace je zařazena do sítě mezinárodních ornitologických lokalit Natura 2000.

„Je to další z míst, kam turisté ve velkém nemíří. A je to samozřejmě dobře, protože i to přispívá k velké přírodní rozmanitosti. Je třeba respektovat,

že je to domov ptáků a mnoha dalších druhů, nikoliv člověka. Ten by ho měl poznávat s velkou pokorou,“ uvedla Květa Vinklátová, radní pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje.

K Novozámecké průrvě se váže pověst o husarovi. Při jedné z válek přijeli k propusti tři cizí vojáci. Jeden z nich se vsadil, že tuto průrvu s koněm přeskochí. Podařilo se mu to tam a pak i zpět. Jeho společníci ho obdivovali a gratulovali mu. Jedno vítězství mu však nestačilo, a tak se se zvoláním „Když mě čert přenesl dvakrát, dokážu to i potřetí!“ znovu pokusil o přeskok. Unavený kůň se dlouho vzpouzel, a když nakonec skočil, smekl se a společně s jezdcem se zřítíl dolů. Husarovo tělo ani koně nikdy nenašli. Říkalo se, že ho odnesl čert, kterého voják svým opovážlivým chováním přivolal.

Zámek přežil i třicetiletou válku

Kdo putuje do nejvyšších českých hor, neměl by při své cestě vynechat obec Horní Branná, která se nalézá nedaleko Jilemnice. Pyšní se tu malebným zámekem, v němž kromě jiného sídlí také malé muzeum.

Branský zámek založil Zdeněk z Valdštejna a po jeho smrti stavbu dokončila roku 1582 vdova Marie z Martinic. Zámek byl na svoji dobu velmi honosný. Měl dvě patra, první kamenné a horní dřevěné s ochozy, s věžičkou na hřebenu střechy. Jeho severní přízemí tvoří obloukové podloubí se čtyřhrannými kamennými sloupy. Na zevních stranách kamenné části celého zámku byly různé nápisy, verše, arabesky, figury, sgrafita a rozmanité ozdoby. V nejvyšší části průčelí je dodnes dobře zachována série umělecky provedených lunet s výjevy selského, řemeslnického a panského života. Na severovýchodní straně, jsou nápisy od učeného Mistra Jana z Vínové a znaky Zdeňka z Valdštejna a Maří z Martinic, majitelů Štěpanic a Horní Branné.

Zámek byl za třicetileté války zrušen a druhé patro bylo vypáleno. Při opravách zůstalo jenom první patro, druhé už nebylo dostavěno. Během rekonstrukce byly všechny výzdoby a nápisy na stěnách zámku zakryty omítkou. Teprve v roce 1868 dal hrabě Jan z Harrachu omítku sejmut, ale po-

dařilo se zachránit už jenom zbytky bývalé výzdoby zámeckých stěn. Další význačná oprava proběhla v roce 1908 zásluhou vrchního lesmistra Reicha. Naposled se malby a ozdoby na zámeckých stěnách dočkaly restaurování v roce 1960 a v roce 1994 se uskutečnila celková oprava fasády včetně sgrafit na náklady obce.

K zámku byly postupně přistavěny další budovy. Vznikl tak zhruba čtvercový hospodářský celek s poměrně rozsáhlým volným prostorem uvnitř. Přístup do něho byl dvěma branami pro povozy a dvěma branami pro pěší. Hlavní východní brána má tesaný portál, nad kterým je harrachovský znak. Protější západní byla při úpravách hospodářských objektů zrušena. V blízkosti zámku bývala myslivna, kde v dřívějších dobách bydlel vrchní panský myslivec. Až do roku 1990 byl zámek majetkem státu. Spravován byl místním národním výborem. Se změnou politických poměrů přešel do vlastnictví obce. Slouží jí jako reprezentační objekt, ve kterém jsou umístěny kanceláře, malé muzeum a dvě drobné provozovny.

Vodopády a naučná stezka v Josefově Dole

Pěší výlet tam, kde je peklo výš než nebe? Ano, přesně toto nabízejí vodopády Jedlové v Josefově Dole a místní stezka Jedlový důl. Výletníci se tak musejí připravit na pořádné stoupání.

Po příjezdu na vlakové nádraží Josefův Důl se mohou turisté vydat po modré turistické značce ke vstupu do přírodní rezervace k Lesní bráně a napojit se na naučnou stezku Jedlový důl. Zde se již budou objevovat první vodopády na říčce Jedlová.

Stezka stoupá souběžně s říčním korytem okolo Dolního vodopádu pod Pekelnými skalami, přes Pekelný vodopád až ke krásným vodopádům Jedlová. V romantické lesní roklí je možné procvičit mozkové závity na naučné stezce. Na jejím konci se pak turisté mohou otočit a vrátit se stejnou cestou zpět, anebo zabočit prudce dopra-

va a projít se takzvanou Mořskou cestou a dále po žluté zpět před Josefodolské vlakové nádraží.

Zde však výlet nekončí. Lidé mohou pokračovat dál po žluté kolem Muzea místní historie a pseudogotického Kostela Proměnění Páně. Cestou se objeví deset dubů tvořících výjimečné stromořadí chráněných památných stromů. Po necelém kilometru cesty se nachází Naučná stezka G. Leutelta. A zde začíná stoupání do Pekla, kde čert tropil své neplechy. O jeho někdejší přítomnosti svědčí svržené kameny povahující se po okolních stráních a vytvářející skalní vyhlídku zvanou Čertovy

kameny s výhledem na hráz vodní nádrže Josefův Důl.

Po načerpání pekelné atmosféry lze pokračovat dále po stezce z kopce dolů až ke Kříži u věhlasného restaurantu V Nebi. Tak se stalo, že v Josefově Dole je Peklo výš než Nebe. Výlet končí příjemnou mírnou cestou z kopce dolů kolem Červeného vodopádu až k vlakovému nádraží. Jde ho zvládnout za jeden den, nebo si ho lze rozložit do dvou dnů s přenocováním v některém z horských penzionů nebo hotelů. Trasa měří 10,7 kilometrů a je vhodná pro rodiny s většími dětmi, aktivní seniory a zvědavé turisty.